

Per Eidsvik

Hålogalandsgate 124
8008 Bodø

Bodø 13.3 2017

Til Skattedirektoratet

Uttalelse til forslag til reviderte forskrifter i Folkeregisterloven

Det vises til forslag som er sendt på høring, referanse 2014/144088. .

Jeg har i de senere år som seniorrådgiver i Nordland fylkeskommune arbeidet en del med rekruttering og tilflytting fra Filippinene. Det startet opp i samarbeid med den norske ambassaden i Manila i 2012. Jeg har i mitt øvrige engasjement med næringsutvikling kjennskap til andre land i denne delen av Asia. Viser her til avtalen Norge nylig har inngått med ASEAN, hvor Filippinene er et av medlemslandene.

Jeg gjort kjent med Skattedirektoratets instruks fra 2007 plasserer Filippinene i en gruppe av land hvor det sies at « *attester fra disse land har liten eller ingen troverdighet da de ofte er falske. At attester forfalskes eller kan kjøpes, medfører at attester fra disse landene ikke har noen bevisverdi* ». Denne gruppen inneholder land som Somalia, Afghanistan og Jemen.

Etter det jeg kan se er Filippinene fortsatt plassert i denne gruppen i forslaget til reviderte forskrifter i Folkeregisterloven paragraf 8.4.2. Jeg har vanskelig for å tro at dette er Norges offisielle vurdering av Filippinene i 2017.

I henhold til Landinfos informasjon om Filippinene i temanotat datert 2.6 2015 om «Pass, underlagsdokumenter og folkeregistrering» gis et helt annet bilde av forholdene, enn det forskrifter til Folkeregisterloven gir uttrykk for. Se vedlegg. Dette er basert på besøk i landet og kontakt med ambassade og andre relevante instanser.

Det fremgår også av Transparency Internationals indekser for 2015 at Filippinene har gjort betydelige fremgang siden 2007, fra 131 til nummer 95 med score 35. For 2015 har Somalia, Yemen og Afghanistan, som er plassert i samme kategori av Skattedirektoratet plassene 167, 154 og 165 med score på henholdsvis 8, 18 og 11. I 2015 er for øvrig Indonesia nr. 88 (score 36) og Thailand nummer 76 (score 38). Filippinene er nå på linje med sistnevnte land med flere i denne regionen. Dette kommer også fram i egne analyser gjort i regi av ASEAN.

Etter hvert som persondata håndteres digitalt i nasjonale registre vil de også bli mer pålitelige.

Jeg forventer at en ved en revisjon av forskriftene til folkeregisterloven innhenter relevant tilgjengelig informasjon om ulike land som en grupperer i henhold til paragraf 8.4.2.

Med hilsen

Per Eidsvik

Vedlegg

Landinfos temanotat datert 2.6 2015 (se hjemmeside) **Filippinene: Pass, underlagsdokumenter og folkeregistrering**

Her er et utdrag fra kap 4.0 i notatet (mine understrekninger) :

NOTORITET OG FEILKILDER

4.1 FØDSELSATTESTEN

I de fleste tilfellene av uriktig informasjon i filippinske pass, er dette en «følgefeil» fra en feil i et underlagsdokument. Den vanligste feilkilden er fødselsattesten, siden den ligger til grunn for de aller fleste filippinske pass og siden filippinsk lov (Passloven, section 5h) tilsier at det må stå det samme i passet som i fødselsattesten, også hvis det dreier seg om åpenbare skrivefeil. Hvis det haster med å få utstedt et pass, skrives åpenbare skrivefeil inn i passet, heller enn å få diskrepans mellom fødselsattest og pass (møte med OCA, november 2014). Dette gjøres selvsagt kun unntaksvis, og for å unngå eller rette opp slike feil, må en søker normalt først få fødselsattesten korrigert (se nedenfor).

Alle ID-relevante papirer som PSA skriver ut, dvs. fødsels- og dødsattester, ugiftattester (*Cenomar*), rettskunngjøringer, osv., skrives på såkalt sikkerhetspapir (*security paper*), se vedlegg 4. Sikkerhetspapiret er spesialprodusert for PSA og har blant annet en strekkode og et serienummer som gjør at det er lettere å avsløre og stoppe falske, uriktige eller dupliserte dokumenter (møte med PSA, november 2014). Det har vært – og kan fortsatt være – skrivefeil i en del fødselsattester. Disse fylles ut av jordmor eller hilot, og tidligere kunne dette gjøres for hånd. Nå skal fødselsattestene være maskinskrevet, håndskrevne godtas ikke lenger. Dette er for å redusere antallet skrivefeil og utyeligheter.

Skrivefeil i fødselsattester består oftest i feilstaving av navn, men kan også innebære feil fødselsdato eller feil kjønn. For å endre en feil i fødselsattesten sin, henvender man seg til sitt lokale folkeregisterkontor. Kontoret som Landinfo besøkte i bydelen Mandaluyong i Manila har en egen RA 9048-avdeling, som retter skrivefeil i fødselsattester. RA 9048 viser til Republic Act No. 9048 som bemyndiger lokale registreringskontor til å rette opp skrivefeil (*clerical or typographical error*) og/eller endre fornavn eller kallenavn i folkeregisteret uten først å be om rettskjennelse. Hvis det som skal rettes opp er en persons fødselsdato eller kjønn, er det Republic Act No. 10172 som ligger til grunn (se også Landinfo 2015).

Det kan også finnes andre typer feil i fødselsattesten. Ifølge LCRO i Mandaluyong (møte, november 2014) er det ikke uvanlig at mor oppgir i fødselsattesten at hun er gift med barnets far. Dette sjekkes ikke av jordmor/hilot, men kan skape problemer seinere, eksempelvis hvis foreldrene vil gifte seg (med hverandre eller med andre) og

det står i barnets/barnas fødselsattest at (en av) de(m) allerede er gift. Det finnes tilfeller der jordmor eller hilot bes om å skrive uriktige ting i fødselsattesten. Eksempelvis kjente LCRO i Mandaluyong til tilfeller av såkalt «instant adoption», som består i at en annen kvinne føres opp som det nyfødte barnets mor. Dette kan skje i tilfeller der en fødende kvinne allerede har mange barn og kanskje en anstrengt økonomi, mens den kvinnen som føres opp som mor kanskje er barnløs. LCRO Mandaluyong har avdekket noen slike tilfeller, men de hører til sjeldenhetene. En jordmor/hilot som begår en slik handling, kan miste lisensen (møte med LCRO, november 2014). Kontoret hadde ikke sett tilfeller av at en mann sto oppgitt som far i en fødselsattest uten at han selv visste om det.

OCA har saksbehandlere som er spesialtrent for å avsløre feil eller fusk i fødselsattester. I tillegg får de jevnlige oppdateringer fra PSA om forhold som serienummer på sikkerhetspapiret og lignende.

4.2 PASS

Både Norges ambassade (møte, november 2014) og OCA (møte, november 2014) mente at falske pass så å si aldri forekommer. Gitt den generelle gyldighetstida på fem år, er så godt som alle eldre pass nå utløpt og den nyeste generasjonen pass er ekstremt vanskelig å forfalske. Ifølge OCA hender det at noen forsøker seg, men dette er lett å avsløre.

Derimot finnes det eksempler på teknisk sett ekte pass med uriktig innhold. Før innføringen av de nye passene, var det en del tilfeller av doble identiteter, men mange av disse har blitt oppdaget og korrigert etter at OCA begynte å registrere biometriske data. Da ble det enklere å avsløre doble identiteter og andre IDuregelmessigheter (møte med OCA, november 2014).

4.3 ANDRE DOKUMENTER

Som i mange andre land, er det mulig å ordne seg ulike typer falske dokumenter på ulovlig vis i Filippinene. Ifølge Norges ambassade (telefonsamtale, april 2015) og OCA (møte, november 2014) forekommer dette, men ikke i en større skala enn i andre land i regionen. Det dreier seg i de fleste tilfeller om underlags- eller støttedokumenter.

I 2011 skrev New York Times (Whaley 2011, se også Shadbolt 2012):
In the Philippines, forging documents — including driver's licenses, vehicle registration papers, college diplomas and just about anything else — is [...] done on street corners by hawkers wearing sandwich boards. [...] The selection is jaw-dropping. Every type of identity document — including voter registration cards, passports and employee IDs — is available. As are all types of medical certifications. [...] Filipinos seeking visas to travel overseas or showing professional certifications to work in other countries face increased scrutiny, and sometimes rejection, because of this prolific trade.

Norges ambassade i Filippinene (telefonsamtale, april 2015) har bekreftet at i de tilfellene hvor de ser forfalskede dokumenter, så er dette oftest arbeidsbevis,

lønnsslipper eller Tax Clearances. Ambassaden presiserte imidlertid at alvorlig falskneri forekommer i kun en brøkdel av visumsøknadene, og at mange av dem er relativt enkle å avsløre.

Dette understøttes av dokumentgransker Carolyn Moldez-Pitoy i National Bureau of Investigations' avdeling for "questioned documents". Avdelingen er filippinske myndigheters fremste analyseenhet for falske dokumenter. Moldez-Pitoy sier til New York Times (Whaley 2011) at "We have seen fake IDs and other falsified documents come from the area [the Recto area in Manila], and they are not comparable to the authentic items, they are detectable fakes." Hun påpeker imidlertid at omfanget av falske dokumenter er stort, og at de beste falsknerne holder tritt med myndighetenes oppgraderinger av dokumentene.

Ifølge New York Times (Whaley 2011) er det oftest vanlige folk som kjøper falske dokumenter, gjerne fordi de kommer fra avsidesliggende strøk av landet og mangler grunnleggende dokumenter som fødselsattester og karakterutskrifter.

SAMMENDRAG

Filippinene har en nasjonalt folkeregister, Philippines Statistics Authority (PSA), men ikke et nasjonalt ID-kort som sådan. ID-kort fra andre offentlige instanser, samt førerkort og lignende, brukes isteden – også som underlagsdokumenter for passutstedelse. Fødsler og dødsfall registreres lokalt og rapporteres deretter inn til det sentrale PSA-kontoret i Manila. Man kan få en utskrift av fødselsattesten sin ved et hvilket som helst lokalt folkeregisterkontor.

Det er utenriksdepartementets kontor for konsulære saker som utsteder pass.

Filippinske pass inneholder nå biometriske data, og er normalt gyldige i fem år.

Ettersom det ikke finnes et nasjonalt ID-kort, må flere underlagsdokumenter, inkludert fødselsattest, legges fram ved første gangs søknad om pass. Ved fornying, holder det vanligvis å legge fram det gamle passet.

Falske pass forekommer svært sjelden. Ekte pass med feilaktig innhold forekommer, men problemet har blitt redusert med innføringen av biometri. Den vanligste feilkilden er fødselsattesten, som kan inneholde skrivefeil eller andre typer feil. Det er også mulig å kjøpe forfalskede dokumenter på det illegale markedet, men dette er ikke et større problem i Filippinene enn i andre land i regionen.

